

NARODNI LIST

Glasiło narodne stranke za Štajersko.

Izahaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatelj (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Graška cesta šte. 1.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglašati se računajo po 16 vinarjev ena petič vrsta. — Pri večkratnih objavah snuden popust po dogovoru. Pristojbine za oglašje se plačujejo po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

No, sosed, ali si že naročil Narodni List za leto 1909?

— Ne še dozdej!

Sedaj je vendar zadnji čas! — Ali hočeš zopet zaostati?

Nihče ne napreduje danes, kdor ne čita časopisov. — V vsako hišo z „Narodnim Listom“!

„Narodni List“ je nenavadno po ceni:

za celo leto . . . K 4.—

za pol leta . . . „ 2.—

za četrt leta . . . „ 1.—

Torej ne stane na dan niti 2 vinarja!

Ob koncu jubilejnega leta.

Le v kratkih potezih se moremo ozreti na veliko gibanje minolega leta. Svetovne politične dogodke so mogli vestni bralci „Narodnega Lista“ redno zasledovati, ker jim je naš časopis nudil v to dovolj prilike. Hočemo podati samo glavno obilježje avstrijske notranje in zunanje politike in posebej naših domačih slovenskih dogodkov.

Notranja avstrijska politika je stala kajpada tudi v letu 1908. v znamenju nesmiselnega umetnega vzdrževanja nemške nadvlade. Nasilstvo nad nemškimi narodi v prilog pospeševanja nemštva je še danes začetek in konec avstrijske državniške modrosti. To smo čutili mi Slovenci povsod: v uradih pri imenovanjih nemških uradnikov za naše ozemlje, v šoli v pospeševanju ponemčevanja naših šol, v odtegotanju možnosti izobrazbe za našo mladino, v pospeševanju ustanavljanja šulferajnskih šol, v javnosti pa v očitnem podpiranju in odobravanju nemških nasilnosti, pouličnjaških napadov nemškutarske soderge na Slovence;

Zaplenjeno!

vojakov.

nemški narodi na sebi, v prvi vrsti Čehi, katerim je bil baš za jubilejni dan poslan v Prago krvnik,

ker se je vlada rajši uklonila strahovladi in nasilnosti nemških burševskih čepic nego pa, da bi bila izpolnila voljo celega češkega naroda. V jubilejnem letu v Avstriji ni vladal Beck niti Bienerth, ni vladala pravica in ravnopravnost, — ampak vladale so burševske čepice in poleg njih za stražo stoječi nemški ministri-rojaki in nemški poslanci. Da smo v takem položaju Slovani in posebej mi Slovenci ne z radostjo, ampak z bridkostjo in z gnevom v srcu obhajali to jubilejno leto, je samoobsebi umevno,

Zaplenjeno!

Vendar — vkljub vsemu! Moč Slovanstva raste vidno vkljub vsem naporom Nemcev in vlade. Od dneva do dneva se jači naša sila, in jačila bi se še bolj, ko bi imeli v zastopih, kateri so odločilni za praveč javnega življenja in odločilni za praveč državne politike na znotraj in zunaj, najboljše ljudi iz naroda, ljudi s širokim znanjem ter z jekleno in neupogljivo voljo in doslednostjo, ter — ko bi vsaj zdajni naši zastopniki čutili ono veliko potrebo, v naših življenjskih narodnih vprašanjih nastopati enotno z jekleno vztrajnostjo. Pa kakor rečeno, naša moč in naš vpliv raste tudi na zgoraj in imamo zato najboljši dokaz v dejstvu, da se v vladnih krogih danes vendar enkrat že razmotriva tudi vprašanje zastopstva Jugoslovanov v ministerstvu. Prepričani smo, da se bo ta večletna zahteva Jugoslovanov v l. 1909. tudi izpolnila, če bode naša politika na Dunaju dosledno narodna in ne vladna.

In kaj naj porečemo k naši zunanji politiki? Kako se naj izrazimo o baron Aehrenthalovih pustolovstvih, ki jih uganja na komando pruskega kralja? Kakor naša notranja, tako je naravno tudi naša zunanja politika le eksekutiva pruskih želja in pruskih načrtov. Pruski „Drang nach Osten“ se izvršuje dosledno od strani naše vlade. Toda v jubilejnem letu je ta politika doživela očitiden fjaško. Aneksija Bosne in Hercegovine je pokazala evropskim velesilam, da treba zastaviti pot pruskemu prodiranju na iztok, in danes stoji Avstrija pred svetom kakor spokorni grešnik.

Z velikim pompom se je proglasila aneksija, nihče se ne sme v to dejanje vtikati, se je zatirjevalo takrat na Dunaju, konferenca evropskih sil, ki bi se javila z aneksijo, je nemogoča, se je reklo, — in danes? Vlada sama je v nasprotju s svoječasno ošabno Aehrenthalovo izjavo morala priznati, da je konferenca potrebna.

In tako pojde ta naravni proces svojo pot. Avstrija, po veliki večini slovanska država, mora dobiti svoje pravo lice, in to je — slovansko, na zunaj in na znotraj. Morda še mnogo let, morda še desetletja se bo nasilno in umetno vzdrževala nemška hegemonija, ali pasti mora kot posledica razvoja razmer.

Poglejmo še na kratko, kaj se je godilo v jubilejnem letu v naši ožji domovini. Spominjamo se hudega boja, ki ga je vojevala narodna stranka za volilno reformo za deželni zbor. Da se je izvojevalo to, kar danes imamo, smemo z vso pravico v prvi vrsti pripisati odločnemu nastopu narodne stranke, posebej pa dejstvo, da je tudi nemška večina v deželnem zboru morala pripoznati, da tudi Slovenci na Štajerskem imajo svoje meščanstvo, svoj srednji stan. To so dozdej trdovratno zanikali, s pritrditvijo trškemu mandatu za Slovence so to hote ali nehoti pripoznali.

Spominjamo se nadalje septemberskih dogodkov, brutalnih napadov pijane nemške soderge na slovensko prebivalstvo v Ptuj, Mariboru in Celju, spominjamo se — in še danes živimo pravzaprav v teh dneh. Kajti hujše kakor kedaj se je dvignil tokrat slovenski ponos, hujše kakor kedaj je zaprisegel maščevanje oholemu Nemcu, ki se je zredil od naših grošev. Da Nemci čutijo to maščevanje, ki se izvršuje z odločnim, dasiravno še ne vzornim bojkotom, čutijo že na svojih kožah. Da je to res, je razvidno iz nemških časopisov ter iz njih priveska ptujskega „Štajerca“. Vse nemško časopisje je poslano v boj zoper ta slovenski bojkot in baš včeraj graška „Tagespost“ milo toži o posledicah, ki jih čutijo vsled bojkota nemški obrtniki po Spodnjem Štajerskem, ter poziva vodilne politične kroge nemške odpomoč.

LISTEK.

Nos.

Spisal N. V. Gogolj. Prevedel Gregorij C.

II.

Kolegijski pristav Kovaljev se je zbudil precej zgodaj in stresel z ustnicami: „Brrr...“ Tako je on vedno storil, kadar se je zbudil, dasi sam ni vedel, zakaj. Kovaljev se je pretegnil, nato pa ukazal slugi, naj mu poda zrcalo, ki je stalo na mizi. Hotel je pogledati prišč, ki se mu je prejšnji večer bil naredil na nosu. Toda na svojo največjo osuplost je zapazil, da mu — nos manjka. Zelo se je prestrašil; ukazal je slugi, naj mu prinese vode in potem si je z brisačo obrisal oči, toda nosu ni bilo. Začel je tipati z roko, potem se je uščipnil, ker je mislil, da morda spi. Pristav je skočil s postelje, se stresel, — pa nosu ni bilo! Velel je slugi, naj mu da obleko in odšel je naravnost na policijo.

Medtem je neobhodno potrebno, da povemo kaj o Kovaljevu, da čitatelj zve, kake vrste mož je bil ta kolegijski pristav. Kolegijski pristavi, ki dobe ta naslov s pomočjo učenih skušenj, se ne smejo primerjati z onimi kolegijskimi pristavi, ki

so določeni za Kavkaz. Učeni kolegijski pristavi... toda Rusija je tako čudna dežela, da mislijo vsi kolegijski pristavi od Rige do Kamčatke, da o njih govoriš, kakor hitro rečeš kaj o kakem pristavu. Sicer pa velja to pri vseh naslovih in značajih. Kovaljev je bil kavkaški kolegijski pristav. Ta naslov je imel šele dve leti in zato ga ni mogel niti za hip pozabiti; da bi pa bila bolj očitna njegova veljava in pomen, se ni nazival kolegijski pristav, ampak major. „Poslušaj, golobica“, je navadno rekel, ko je srečal prodajalko manšet, „pridi k meni na dom; stanujem v Vrtni ulici; tam kar vprašaj: „Ali stanuje tukaj major Kovaljev?“ in vsak ti pokaže, kam naj pojdi.“ Če je pa srečal kako zalo deklico, ji je poleg tega še kaj natiho naročil ter pristavil: „Vprašaj, dušica, kje je stanovanje majorja Kovaljeva!“ — Zato bomo tega kolegijskega pristava tuči mi imenovali od zdaj naprej majorja.

Major Kovaljev se je navadno vsak dan sprehajal po Njevskem prospektu. Ovratnik njegov je bil vedno nenavadno čist in trd. Njegova brada je bila taka, kakoršno nosijo še sedaj gubernijski in okrajni zemljemerji, arhitekti in polkovni zdravniki, sploh vsi, ki imajo polna, rdeča lica in igrajo izvrstno boston. Major Kovaljev je prišel v Petrograd, da bi si poiskal kako službo,

ki bi bila zanj primerna; najraje bi imel, da bi postal viceguverner, toda bil je pripravljen prevzeti tudi službo eksekutorja v kakem važnejšem departementu. Major Kovaljev je bil tudi pripravljen oženiti se, toda samo v tem slučaju, če bi dobil z nevesto 200.000 kapitala. Iz tega lahko čitatelj sam razvidi, v kako neprijetnem položaju je bil ta major sedaj, ko je zagledal, da je zgubil nos.

Na njegovo veliko nesrečo se ni prikazal na ulici noben izvošček in moral je iti peš; zavil se je v plašč in držal na licu robec, da se je zdelo, kakor bi mu kri tekla iz nosa. „Mogoče se mi je pa le tako zdelo; to vendar ni mogoče, da bi mi odpadel nos iz same nagajivosti.“ S temi mislimi je zavil v slaščičarno, da bi se tam pogledal v zrcalu. V slaščičarni ni bilo, hvala Bogu, nobenega tujca; fantički so pometali sobe in premetavali stole, drugi so z zaspanimi očmi prenašali gorko pecivo; na mizah in stolihi so ležali včerajšnji časopisi, politični s kavo. In boječe je stopil pred zrcalo in pogledal. „Vrag ga vzemi, kak obraz je to!“ je vzkliknil in pljunil, „da bi bilo vsaj nekaj namesto nosu, pa ni prav nič!“

Od jeze se je ugriznil za ustnice in šel iz slaščičarne. Sklenil je, da ne bo nikogar pogledal in se nikomur ne nasmejal, kar pa sicer ni bila

Kar so sejali, to žanjejo! Hudo in nepremagljivo in nezlomljivo orožje je dosledno izvajani bojkot. A ta mora iti vspešno z splošno narodno-političnim gibanjem, ki mora vsebovati pozitivno, stvarno delo za napredek naroda. Upamo, da naša narodna politika na Štajerskem, porojena v jubilejnem letu, koraka v novem letu isto pot doslednega in treznega dela za jačjenje slovenskih gospodarskih in kulturnih sil. Pričakujemo posebej, da bodo v novem letu tudi vsi naši vrli somišljeniki še z večjo vnemo in z večjo vztrajnostjo stali na straži in bodo vedno pripravljeni, kadar se jih pokliče na krov.

V znamenju dela, pozitivnega, ustvarjajočega in vstrajnega vsem vrlim somišljenikom srečno Novo leto!

Cenjeni naročniki!

Prosimo, da vsi, ki so še za nazaj list na dolgu, zaostalo naročnino nemudoma poravnajo, da pridejo knjige v red. — Obenem pa prosimo, da vsakteri poravna vsaj nekoliko naročnine tudi že zanaprej! Upravništvo.

Dopisi.

Nova štifta pri Gornjemgradu.

Nisem se malo čudil, ko čitam v letošnjem „Sl. Gosp.“ dopis od nas, podpisan po g. župniku. Pri odgovoru v „Domovini“ na razne napade, ki so letos tako pogosto leteli v „Slov. Gosp.“ na mene, niti mislil nisem, da bi mogel g. župnik kaj objavljati o bližnjem, dokler se ni zadostno osvedočil o resničnosti kakšne zadeve, ktero bi hotel doposlati v objavo kakemu listu. Raditega je še bolj čudno, kako gre podpisat dopis, v katerem sam potrjuje, da je nedolžen, a še tem čudneje se čitajo v navedenem dopisu besede, da me on noče vtopiti v žlici vode, nego mi želi prav dolgo in mirno življenje, kar vzamem z velikim zadovoljstvom na znanje, iskreno želeč, da bi se te besede tudi uresničile.

Sedaj pa k poštnim zadevam. Lahko se dožene — ako se hoče, odkod nemški poštni pečat „Neustift“. Mnogo poštnih pošiljatev, namenjenih k nam, roma namreč na Ptujsko goro, ki ima samo nemški pečat „Maria Neustift“. Kar se tiče donašanja zavojev nad 2 kg, se isti prinesejo, ako stranke žele; ako pa še za svoj trud sel niti dobre besede vreden ni, — kako šele kaj drugega — ga ne morem prisiliti, da bi storil, kar ni njegova dolžnost.

Svoječasno sem sam rad obljubil, da bodo stranke obveščene po celi občini o važnejših poštnih pošiljativah pravočasno, a med take ne spadajo časopisi in navadna pisma. Da ena stranka ni dobila pravočasno „Sl. Gosp.“, je sama kriva, ker ni prišla pravočasno ponj. Da se znebim, mu dopošljam dotični dve številki, a jih dotičnik, na katerega sem se zanesel, ni odrajal. Pozneje sem zvedel, da se je ena številka našla v mežnariji; kako se je to zgodilo, mi ni znano.

njegova navada. Naenkrat pa je obstal kakor ukopan; pred neko hišo, pred njegovimi očmi se je zgodilo nekaj nenavadnega. Pred tisto hišo se je ustavil voz, vratca so se odprla in izstopil je gospod v uniformi in odhitel po stopnicah. Kako pa se je Kovaljev prestrašil in zgrozil, ko je spoznal, da je ta gospod njegov — lastni nos! Vsled tega nenavadnega srečanja se mu je zazdelo, da se vrti ves svet okoli njega; komaj se je obdržal na nogah; toda sklenil je, da bo počakal, naj bo kar hoče, dokler se nos ne vrne; tresel se je kakor v mrzlici. Čez dve minuti se je nos resnično vrnil. Bil je v uniformi, ki je bila vsa z zlatom obšita, in imel je visok, pokončen ovatnik; hlače so mu bile irhaste in ob boku mu je visel meč. Sodeč ga po tem, moral je biti kak državni svetnik. Iz vsega se je dalo klepati, da je šel kam v posete. Ko je prišel iz hiše, je pogledal na obe strani, sedel na voz, zakričal izvoščku „naprej“ in se odpeljal.

Nesrečni Kovaljev je prišel skoro iz uma. Prav nič ni vedel, kaj naj si mi-li o tako čudnem dogodku. Resnično, kako je vendar mogoče, da bi bil nos danes v uniformi, ko ga je včeraj še imel na obrazu in ni znal niti hoditi, niti se ni mogel voziti. Krenil je za vozom, ki se je na srečo kmalu ustavil pred prodajalno. Dalje prih.

Radi tega od takrat ne pošiljam več nobenih novih na dom k oddaljenim strankam, nego sem mnenja, naj v nedeljo po sv. maši pride vsak po svoj list k meni, vsaj vem, da ga je gotovo prejel. Po sv. maši bo gotovo kdo takšni doma, da bo dotičnikom oddal, kar je njihovega. Ako so poprej lahko hodili po svoje reči oziroma novine v Golobijo, lahko prihajajo sedaj v šolo, ki je še bližje cerkve. Kdor pa od oddaljenih strank ne bo prišel v teku osmih dni po svoje novine, bodem jih vrnil upravištvom z opombo, da se ne sprejmejo.

Da bi poprej bilo boljše glede poštnih razmer, ne morem verjeti. Poštne zadeve so se dobivale po petkrat na teden, sedaj šestkrat. V prošnji je bilo navedeno, naj se ustanovi tukaj prava pošta, a se ni na višjem mestu dovolilo, potem, naj bi se poštne pošiljatev dobivale vsak dan, a poštno ravnateljstvo — ne jaz — je ukrenilo, da se poštne zadeve imajo dobivati vse dni v tednu, razen ponedeljka. Glede navadnih pisem mi je priporočil sam poštni komisar iz Gradca, da jih lahko po šol. otrocih pošiljam na dom. Poprej se je moralo plačevati, kar potrjuje g. župnik sam, od zavojev in tudi od denarjev, ako je kdo kaj odnesel ali prinesel, a sedaj se to godi skoraj zastoj, celo od navadnih pisem se je moralo pri cerkvi razdelitlju plačati, sicer še pisma dobil ni; sedaj tega ne treba.

Da pa sel za borno plačo 17 K na mesec mora po 6 krat na teden v Gornjigrad in nazaj ter bi moral še zraven težke zavoje nositi zastoj, tega ne more nihče zahtevati.

Da g. župniku marsikaj ni všeč, kar ukrenem, — svojevoljno še nisem ničesar, — ne morem pomagati, še Bog sam ne more vsem ustreči, kako bi li mogel jaz, ubogi grešnik, in to smo vsi. — Toliko za sedaj.

Ivan Kelc, nadučitelj.

Sv. Peter v Sav. dolini. Ko nam je nemilost Božja naklonila kot novega župnika iz sosedne fare znanega g. Jančiča, smo si bili edini — da se v novi dobi zasejani bratomorni prepiri ne ublažijo. Toda mož se je kazal skrajja spravljivega, in kdor ga ni poznal, ga je smatral za moža na pravem mestu, moža, ki mu je poleg vere tudi narodnost sveta.

Hodil je od hiše — do hišice, ter napeljeval vodo na svoj mlin.

Ko je pogruntal, da je moč pridobljena, da kolo zavrti, se je pričelo delo; sotrudnikov se kajpada ne manjka. Razni, Čepurji, Flisi, Rumeži in kakor jih že imenujejo, so vedno na razpolago. Treba je le malo vinčeka in korajža je skup — ako pade pri tem kaka zaušnica — med somišljeniki — ni to nič hudega. Vsaj gospod poslanec Trglav je diplomat in obrne resnost v šalo — gre se vendar le za to, da se nasprotniki grdijo; če se kaka laž v to vporabi, je oprostitev lahka, saj se gre za krščanstvo; in ako se popiva cele noči in do popolne nezavednosti — se tudi neresnice dajo oprostiti — tako si mislijo ti obrekovalci, in jih taje ali pa obračajo.

Gospodje! delajte za svojo stvar pošteno, svobodno Vam. Spoved naj ne trpi radi političnega nazora na sv. tosti. Ženi naj se ne obeta prazna sreča, če odvadi moža napredni list čitati. Ako pošljem ženo sv. mašo plačat, storim to iz

bogoslužnosti, ne pa da se mi jo podkuri in se kalj po pridobljenih naukih hišni mir.

Spoved naj ostane sveta in naj ne ubija vzvišenih verskih čutil.

Odborniki občinski, kaj ima župnik pri sklepanju o koncesijah in sploh pri občinskih stvareh opraviti, govoriti, dokler ni občinski odbornik?

Mar je imel tudi besedo o razdelitvi krme, slame, da so podpore deležni celo ljudje, ki imajo denar v hranilnicah naložen?

Šolsko vodstvo! okrajni šolski svet! Kako vpliva na vzgojo otrok, da župnik v šoli otrokom pripoveduje in jih opozarja, katerih očetje še niso bili pri njem pri spovedi. Storitve svojo dolžnost!! Prizanesljivost ima meje, dece si ne pustimo kvariti. Pa tudi spovednikov imamo še dovolj, ki nas pri spovedi ne nadlegujejo s svojo prenapetostjo, kar priporočamo posebno dekletom.

Iz Brežic. Vsled članka v „Novem Slovenskem Štajercu“ „Gospodarstvo: mestne hranilnice v Brežicah z ljudskim denarjem“ in vsled zadnje številke „Posavske Straže“, iz katere je natančno razvidno, kako gospodari mestna hranilnica v Brežicah z vloženim denarjem, so začeli ljudje vzdigovati pri hranilnici (šparkasi) svoj denar. Opozarjamo dotične, ki imajo v mestni hranilnici brežiški (šparkasi) naložen denar in ki ga hočejo tam dvigniti, da lahko zahtevajo svoj denar vsaki uradni dan. Dotičnim, ki vzdignejo denar v mestni hranilnici in ga hočejo naložiti v Posojilnico, obrestuje Posojilnica vlogo od tistega časa naprej, ko je prenehalo obrestovanje pri hranilnici, tako da ne zgube dotični vlagatelji nič na obrestih. Posojilnica v Brežicah obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$.

Iz Hrastnika. (Na naslov c. kr. revirnega urada v Celju.) Pri tukajšnjem rudniku se držijo uradniki še vedno stare metode, da imajo za paznike rajše delavce, ki so njihovi ljubčki, kateri tožijo svoje sotrpine in paznike, in kateri so ponižni hlapeci našega delovodje, kakor pa ljudi, ki so absolvirali c. kr. rudniško šolo z najboljšim uspehom, in so gotovo boljši pazniki, kot pa delavci denuncijanti, ki ne znajo drugega kot paznike, ki so z dobrim uspehom absolvirali rudniško šolo, pri uradnikih črniti. Pripoznamo, da je bil bivši tukajšnji nadkomisar pl. Angerman v tem oziru natančen, da se je držal postave in da ni potrdil nobenega delavca za paznika, ki ni absolviral c. kr. rudniške šole in upamo, da bode tudi sedanji gosp. nadkomisar v tej stvari pravičen in bo varoval absolvente c. kr. rudarske šole pred denuncijanti. Pri rudniku v Ojstrem službuje že dolgo časa tak absolvent kot revident plinov (Wettermann); nanj naj obrnejo svoje oči naši slavni uradniki, da ga spravijo na stopnjo, ki njemu pristoi, ljudi pa, ki ne znajo drugega kot paznike črniti, pa naj sl. c. kr. rudniška oblast pusti tam, kjer so. Naj pridejo do veljave ljudje, ki so si svoje znanje pridobili v c. kr. rudniški šoli. Gospoda ravnatelj in delovodja pa naj enkrat za vselej zapodita vse denuncijante od sebe, ki tožijo paznike in ljudi po nedolžnem.

Torej sl. c. kr. rudniško oblast opozarjamo še enkrat, sklicujoč se na izjavo hrastniških delegatov pri konferenci II. skupine rudarske zadruge v Velenju, naj pripozna za paznike le ljudi,

Iz preteklosti trga Sv. Jurij ob Južni železnici.

(Zbral in priobčil H. K.)

(Ponatis prepovedan.)

Dalje

L. 1015. 16. aprila v Bambergu je podaril torej nemški kralj Henrik II. svoji krvni sorodnici Hemi vso kraljevsko last med Savo, Sotlo in Savinjo ter ji dal dovoljenje, da sme tukaj ustanoviti kjersibodi trge (= trgovišče) in jim dati trške pravice, kakor tudi pravice lovenja in ribarenja, ki so bile v srednjem veku le kralju pridržane. Pri nas je imela Hema Rifnik, Podgrad, (Anderburg) in pa Ploštajn (pod Rescono). Ko ji rudokopi usmrte moža in sinova, prepusti vsa ta posestva z vsemi pravicami krškemu škofu, ki ga najdemo v listinah dolgo let kot posestnika posebnost Podgrada, s katerim je zgodovina našega trga tesno spojena. Na Rifniku in Ploštajnu so se ojačili podložniki krškega škofa v samostojno gospodo, priznavajoč ga sicer za vrhovnega svojega gospoda.

Morda že Hema (pozneje zvel.), gotovo pa že prvi njeni nasledniki na gradu Anderburg so pospeševali naselitev rokodelcev in obrtnikov na mestu našega trga ter jim podelili posebne pravice in ugodnosti. Ne ve se, kedaj so ustanovili

cerkev, ki je pogorela kakor omenjeno leta 1340. Zgodaj so jim nameravali sosednji graščaki odvzeti posestvo. L. 1276. je dobil Sigfried Minihendorf od češkega kralja Otokarja ukaz, da vrne krškemu škofu Podgrad, katerega mu je vzel s pomočjo sorodnih Ploštajnskih.

Podgrajski gospodje so nakupili okoli cerkve posestva domačih grajščakov in položili na ta način temelj prihodnjemu trgu, podelivši prebivalcem v dotičnih mejah velike udobnosti. Miklavž Ploštajnski jim je prodal 6. nov. 1384. posestvo pod cerkvijo in dobil v zakup 4 dvorce (male kmetije) na Pešnici. Od Henrika Mindorferja je kupil škof isto leto tri posestva, ki jih je imel v spodnjem trgu, ki se pa v listini imenuje „spodnja vas“, dočim se zgornji del že tedaj imenuje „trg“.

L. 1400. 4. junija je podelil celjski grof Herman Št. Jurčanom prosti (brezdvajni) teden-ski semenj na vsako nedeljo, za kar je dobil od krškega škofa višjo oblast nad Rifnikom. Vedno večjo moč pridobivajočim celjskim grofom ni bilo všeč, da so jim krški škofje iz Podgrada skoro lahko v skledo gledali, kakor poroča celjski kronist. Kmalu so se sprli z njim in l. 1436. napade njih stotnik Janez Vitovec Podgrad in ga poruši. Odslej se imenuje Št. Jur le včasih še „pod Pod-

ki so absolvirali c. kr. rudniško šolo in ne onih, ki ližejo pete našim uradnikom in potem naj bo sl. rudniška oblast uverjena, da bodo pazniki in rudarji vedeli, da je imenovana oblast pravična, in jo bodo potem tudi cenili. Če pa ne upošteva tega, pa poiščemo druga kompetentna mesta.

Hrastniški puščavnik.

Od Sv. Lenarta v Slov. Gor. Za jubilejno šolarsko kuhinjo so dalje darovali sledeči gospodje oz. denarni zavod: Posojilnica v Celju 40 K, dr. Leščnik, odvetnik v Št. Lenartu 10 K, Kranar Marija, posestnica v Zamarkovi 6 kron.

Krompirja, zabele, fižola in olja so poslali ti-le gg. posestniki v Lormanju: Rop Janez, Gorjup Andrej, Kurnik Matevž, Potrč Janez, Purgaj Marija, Jančič Matej, Koser Josip, Živko Marija, Polič Marija, Ploj Jakob in Šuman Ana. Dalje prihodnjič.

Vsi dosežani in bodoči darovalci so vabljeni, naj se potrudijo v obednico, kadar jim dopušča čas. — Začetek obeda ob 12. uri, konec 1/4 na 1.

Sv. Lenart v Slov. Gor. V „Slov. Gosp.“ je priobčil nek „tujec“ svoje opazke o poštnem uradu v Sv. Lenartu; ta tujec sedi vedno kot pisar v nekem tukajšnjem zavodu. Hrabro bodri slovensko ljudstvo, naj nikar ne sprejema samonemških receptov, priznava pa, da ga je ravno on sam sprejel. Kaka doslednost! Kako lep vzgled! Hrabri „tujec“, ki še v članku samem nima toliko srčnosti, da bi mu priznal rojstni kraj. V kolikor odgovarja vsebina resnici, soglašamo s člankom v polni meri, podlo pa je napadati na namenoma lažnjivi način priznanega narodnjaka. Laž je namreč, da bi bil naš poštar dal dotičnemu „tujcu“ nemški recept, prav „tj-čeva“ zlobnost pa je podtikati poštarju krivdo na samonemških napisih in pečatih pri tukajšnji pošti. Potegnili biraje „delavnega“, za dijete tako vnetega poslanca Roškarija za njegova ušesa! Kaj pa je že storil on v tej zadevi?

Vsled prizadevanja g. dr. Milana Goriškega je vložilo že leta 1905 33 občin in korporacij na trgovsko ministerstvo svoje prošnje za dvojezični poštni pečat pri Sv. Lenartu, Sv. Jurju, Sv. Barbari in Sv. Ani. Dokazalo se je na podlagi uradnih podatkov, da živi v celem okolišu teh štirih pošt komaj toliko Nemcev, kakor ima leto dni, vse ostalo ogromno število prebivalstva je slovensko. Kljub opečovanim urgencam in kljub boju v časopisju, še ni niti ena teh prošenj rešena. Tolažilo se nas je najprej, da je treba čakati, da pride volilna reforma pod streho, tolažilo se nas je, da pride češki trgovski minister, tolažilo se nas je, da je že pod češkim ministrom vse na najboljši poti — a vse je ostalo samo tolažba. Kje pa je ostal naš poslanec Roškar? Ali ga ne boli njegovo „slovansko“ srce pri pogledu na poštni pečat njegove domače pošte.

Toda šalo na stran. Če vi kljub tolikim prošnjam, kljub skoraj izključno slovenskemu prebivalstvu v področju gori navedenih poštnih uradov temu prebivalstvu ne morete doseči te smešne trohice enakopravnosti — je vkraden vsak vinar, ki ga dobite za svoje pohajkovanje na Dunaju. Vam velja v istini oni članek „Slov. Gospodarja“ Vam, ne pa v stvari ničesar odločujočemu uradniku.

gradom“, ki so ga zopet sezidali, navadno pa „Št. Juri pod Rifnikom“. L. 1451. sta bila trg in Podgrad last celjskih grofor. Vedno bolj so se razvile kupčijske razmere. Mimo Sv. Primoža je peljala važna trgovinska cesta, ki je delala glavni cesti iz Ptuja preko Vojnika v Celje tako škodo, da so morali v prid celjskemu mestu in v zabranitev nadaljnjega oškodovanja l. 1524 žugati, da se vsakemu blago odvzame, ki ga bo peljal čez Št. Jur in Laško v Ljubljano, ne da bi se Celja dotaknil. Cesar Friderik III. je dal tržanom 16. marca 1466, ko se je mudil v Slov. Goricah, pravico, da smejo vsako leto o Primožu imeti sejem. Isti je tudi povzdignil Št. Jur, dotedajni vikarijat, (podružnica s stalnimi duhovniki) ponkovške župnije, v samostalno župnijo l. 1495 in ni bila v Botričenci nikoli župnija, kakor je to večkrat slišati. L. 1473 2. okt. so privreli Turki, vrnivši se iz šaleške doline, v Št. Jur, prenočili tukaj in drugi dan vse oropali in požgali. Leta 1476 so prišli preko Planine pod Rifnik in plenili zopet Št. Jur. V manjših tolpah jih je bilo videti tukaj 1493 in 1494. L. 1492 zastavi krški škof Rajmund trg in Podgrad koroškemu plemenitašu Andreju Weissbriachu za 4400 gl. Leta 1539. v ne-

Št. Juri ob juž. žel. Občni zbor moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda se je vršil uspešno v gostilni g. A. Nendla v nedeljo 20. t. m. ob 6. uri zvečer. Udeležba je bilapičila vsled slabega vremena, deloma tudi radi nezadostne reklame, mnogo pa še tudi vsled pomanjkanja navdušene narodne zavesti. Zborovanje je otvoril g. I. Čulek ter pozdravil navzoče. Tajnik je poročal o stanju podružnice, blagajnik pa je dal svoje račune v pregled. Pregledovalcem računov so bili izvoljeni gg. I. Podgoršek, I. Čretnik in Bl. Urlep. V odbor za leto 1909 so bili voljeni gg. I. Čulek, predsednik; I. Mastnak, namestnik; K. Kveder, tajnik; A. Zidanšek, namestnik; A. Recelj, blagajnik; A. Oset, namestnik; Fr. Praunseis, I. Podgoršek, Fr. Erlež in R. Dobovišek, odborniki. Odbor je povabil k zborovanju tudi potovalnega učitelja I. Prekorškega, ki nam je pojasnjeval težnje in cilje našega edinega obrambnega društva, ljut boj, ki ga bijemo za samoohranitev na severu in na jugu, popisal delovanje nam sovražnih napadalnih društev ter opozoril na silno potrebo, da vendar enkrat vse ljudstvo, posebno mladino, prešine navdušenje za narod, zanimanje za družbo in umevanje nje pomena.

Od Svetinj pri Ormožu. Mislili smo, da bo z odhodom našega prejšnjega župnika Bohanca, ki je povzročil neštivilno preprirov med nami, zavladal mir med župljani. Pa smo se zmotili. Dobre učence je imel dekan Bohanec, kajti neprestano streljajo smrdljive bombe iz svojega tabora na nas, ki ne potrebujemo duhovnikov, da bi nas vodili v politiki, ampak edino-le v verskih rečeh, za kar so nastavljeni in tudi plačani. Maršikdo bi si mislil, da nas je zadušil smrad nasprotnikovih bomb, ker smo dosejaj na vsak zvezarski dopis v „Slov. Gosp.“ tako trdovratno molčali; vendar, slednje smo storili iz miroljubnosti; mi nikogar nečemo napadati in tudi ne izživati, toda, našim narodnim načelom hočemo ostati zvesti. In ta nam velevalo, da se moramo braniti proti našim nasprotnikom. Zato odgovarjamo s tem skupno na vse zvezarske izbruhe, izlite v raznih štev. „Slov. Gosp.“

Bohanec in njegovi ministri so nas svetinjske župljane razdelili v dva dela, in sicer v „najuglednejše“ in „najslabše“ župljane. „Najuglednejših“ je samo pet, ti so: Vraz, Jerebič, Marin, Peršak, Habjančič (libanjski); tako piše „Slov. Gosp.“ Vsi drugi smo torej „najslabši“, kakor piše „Slov. Gosp.“ na drugem mestu. Slabo pričevalo ste si dali, g. Bohanec! Najlepše pri tem je to, da med „najuglednejše“ ne spadajo niti vsi tisti župani, ki so podpisali oni „prelepi“ članek o Bohančevem slovesu, kjer sami priznavajo, da potrebujejo duhovnikov, da jih vodijo — za nos!

„Najuglednejši“ med „najuglednejšimi“ — kadar namreč svoji deci kruh reže — je gotovo v devetih farah znani govornik Vraz.

Med svojimi „kseli“ najuglednejši pa je njegov prijatelj mizar Jerebič — gospod. Temu še je „pokojni“, Bohanec pripomogel na predsedniški stolec v kr. šol. svetu, ki pa se mu silno daje, in vsa njegova mizarska spretnost ga ni moči popraviti. Da so ostali trije „najuglednejši“ pod svojo streho, o tem pač nihče ne dvomi.

Pomilovanja vreden pa je Habjančič, župan veličanski, ker ni bil sprejet med „najuglednejše“,

deljo pred Sv. Jurjem je dal krški škof Anton Salamanka pl. Hojós Šentjurčanom njih trške pravice, zapisane v tinajstih točkah na pergamentu, ki se hrani v Gradcu. Večina teh točk se tiče sodnijskih pravic, ki jih ima trški rihtar ali sodnik proti tržanom v določeni meji, ki se je pričela pri mejniku pod Botričenco (pri Ulčarju), šla odtod do razpotja proti Kamenem, odtod pod grebenom Razkrižja (Razkože), potem na Sevno, odtod do Pešnice izvzemši vas in zopet nazaj do mejnika (še sedajna meja trška!). Tukaj je smel soditi edinole rihtar tudi čez življenje in smrt. Imel se je izvoliti izmed treh kandidatov-tržanov. Gosposki v Podgrad je moral plačati 8 funtov beličev na leto. Sodnijska hiša je bila v sedajni hiši g. Čampa, vislice pa so bile ravno na trški meji blizu Ulčarja, kjer se imenuje še sedaj „na gavgah“. V isti listini se dovoli tržanom trški pečat (podoba sv. Jurja).

L. 1583. 26. okt. preloži nadvojvoda Karol v Gradcu Št. Jurčanom njih letni semenj na dan sv. Jurja, kar jim njegov sin nadvojvoda Ferdinand v Gradcu 26. sveč. 1599 pritrdi.

Konec prihodnjič.

katerim bi gotovo delal čast. Upamo, da ga bo zbor „najuglednejših“ sprejel kot častnega uda. Tudi tega je spravil „pokojni“ Bohanec na županski stolec. Pa je že vrag, kjer Boga ni, kajti tudi Habjančič-župann se stolec daje in bržkone ga bo c. kr. namestnija s stolca bacnila. In nič mu ne bo pomagala zelena barva — barva upanja — s katero si je namazal svoj županski stolec in v katero je zadnji čas tako zaljubljen, da še z njo celo jubilejne križe maže. Seveda ne mi temu smejemo, a Habjančič nas trga v „Slov. Gosp.“ češ, da se križu posmehujemo. Ne bodi nor!

Svetinjčani! Nas vseh je okoli 2000 duš, toda samo pet jih je, ki se imenujejo „najuglednejše“; vsi drugi smo potemtakem ničle, najslabši župljani, ki smo že zdavnaj vero zapravili, ki hodimo v cerkev samo se hlinit, ki križ zasmeujemo in bogve kaj še vse.

Naš odgovor na vse to bodi, da pokažemo njim in njihovu glasilu „Slov. Gosp.“, kjer nas tako psujejo, hrbet, in se z Novim letom naročimo na Narodni List, ki bodi odslej naš list. — „Najuglednejši“ pa si še naj sami dalje v „Sl. Gosp.“ slavo pojejo.

Iz političnega sveta.

Strašen potres v južni Italiji.

Palermo, 28. dec. Strašen potres je bil danes po celi južni Italiji, posebej v Kalabriji in Siciliji. Skoro celo mesto Mesina je razdjano. Iz vseh kalabreških mest prihajajo obupne vesti. Na tisoče ljudi je mrtvih. Morje je tako razburkano, da je stopilo čez bregove ter preplavilo del mesta. Škode ni mogoče preceniti. Sumljivi elementi izrabljajo žalostni dogodek, da ropajo in plenijo.

Rim, 29. dec. Kralj se je odpeljal na kraj nesreče, tudi 3 polki vojakov na pomoč. Vedno strašnejše vesti prihajajo. Potres je trajal 62 sekund. Spremljalo ga je strahovito podzemeljsko bučanje.

Mesina, 29. dec. Med mrličji je tudi general Costa in poslanec Fulci. — Prihajajo vesti, da je tudi mnogo drugih mest zapadlo usodi razdjanja.

Rim, 29. dec. Potres od včeraj je najsilnejši, kar jih je doživela Italija. Iz Mesine se poroča, da je celo mesto popolnoma razdjano. Baje je 10.000 človeških žrtev. Med njimi je tudi škof.

Rim, 30. dec. Cela Italija žaluje zbog silne nesreče na jugu. Borze in gledališča so zaprta. Kralje je dal za prvo pomoč 200.000 frankov. Vse noveletne ceremonije so odpovedane. Vse od najvišjega do najnižjega se udeležuje pomožne akcije. — Število mrtvecev se ceni na 50.000. — Samo v Mesini, ki je popolnoma razdjana, je pod razvalinami najmanj 12.000 žrtev. — Po celi deželi se nabira za nesrečne žrtve. Ministerski predsednik je nakazal 100.000 lir.

Avstrijski vojaki v Bosni — zmrzujejo. Prihajajo poročila o velikem trpljenju avstrijskih vojakov v Bosni; mnogo jih je že na straži zmrznilo, baje nad sto. Seveda se taki slučaji skrbne zakrivajo.

Berlin, 24. dec. V danski cerkvi v Kōskilderju, kjer so kraljeve grobnice, se je izvršil drzen vlom. Zločinci so odprli krste kralja Friderika VII. in Kristijana IX. ter kraljice Luize. Pobrli so vso zlatnino, srebrnino in druga dragocenosti, med temi tudi srebrni venec, ki ga je podaril francoski predsednik Falières.

Imenovanja. Drž. posl. dr. Ivčević je imenovan predsednikom, dež. posl. Simić pa podpredsednikom dalmatinskega deželnega zbora. — Za deželnega maršala na Nižjem Avstrijskem je imenovan princ Liechtenstein, za njegovega namestnika dr. Lueger.

Ali dobi Turčija odškodnino? V visokih krogih na Dunaju so mnjenja, da Turčija ne more zahtevati nikake odškodnine niti prevzetja kakšne količine svojega državnega dolga od strani Avstrije kot kompenzacijo za Bosno in Hercegovino, ker stoje nasproti terjatvam Turčije ogromne terjatve Avstrije za izdatke, ki jih je imela skozi 30 let za vzdrževanje vojaštva v Sandžaku, za zidanje cest in železnic v Bosni itd.

Sarajevo, 25. dec. Deželna vlada bosanska je sklenila, po vsej deželi pospeševati ustanavljanje okrajnih poljedelskih zadrug.

Gorica 26. dec. Vlada je hotela med strankami v goriškem dež. zboru doseči sporazumljenje. Ker se ji to ni posrečilo, bo najbrž dež. zbor razpustila.

Dunaj, 27. dec. Pri preosnovi sedajnega začasnega ministerstva se bo moralo ozirati tudi na Jugoslovane. Naš minister bi rad postal dr. Šusteršič.

Petrograd, 27. dec. V včerajšnji seji ruske dume je imel minister zunanjih del Izvolski davno pričakovani govor glede dogodkov na Balkanu. Izjavil je, da je aneksija Bosne in Hercegovine kršenje berlinske pogodbe in zato treba konference vseh prizadetih velesil. Pri vsem pa bo Rusija vedno delala na ohranitev miru. Srbija in Črna Gora pa morata dobiti odškodnino. Cilj ruske politike na Balkanu so močne balkanske države. Zato tudi odobrava proglasitev Bolgarske za neodvisno kraljevino.

Beograd, 28. dec. Srbska vlada je privolila, da se začasna trgovinska pogodba podaljša za nadaljne tri mesce.

Lizbona, 28. dec. Novo ministerstvo je postavil dozdajni pravosodni minister Campos Henriquez. Ministerstvo je po večini republikanskega značaja.

Štajerske novice.

Srečno in veselo novo leto
želi vsem prijateljem in podpornikom

**Uredništvo in upravništvo
„Narodnega Lista“.**

Uredništvo in upravništvo „Narodnega lista“ se preseli z jutrišnjim dnem v Šilerjevo ulico št. 3. (Zvezna tiskarna), kjer bo tudi uredništvo in uprava „Narodnega dnevnika“.

Prilagamo današnji številki poštne položnice in prosimo, da se jih cenjeni naročniki pridno poslužujejo.

Poslali smo mnogim Slovincem po več številke „Narodnega Lista“ na ogled. Upamo, da si bodo vsi ti list naročili. Seveda jih opozarjamo, da bomo vsakomur, ki do 15. jan. 1909. ne pošlje vsaj malega dela naročnine, takrat ustavili list.

Prilagamo današnji številki zopet nabiralne pole za nove naročnike in prosimo vse cenjene bralce „Narodnega Lista“, ki se zadnjič niso odzvali, naj jih izpolnijo in nam upošljejo. Vse za razširjenje našega časopisja!

Novega leta dan bodo v Celju in okolici in po celem Spodnjem Štajerskem hodili slovenski akademiki in drugi narodnjaki od hiše do hiše in z nabiralno polo nabirali za narodnozbirko. Slovenci! Sprejmite jih povsod prijazno; bolje je, če daste mali znesek prijaznega lica kakor veliki z neprijaznim licem! Prepričani smo, da novega leta dan naši mladi narodni delavci ne najdejo nikjer zaprtih vrat in trdih src.

Za narodni sklad sta podarila g. Franc in gospa Tilka Brinar iz Gotovelj namesto običajnih božičnih čestitk K 3. — V posnemanje vsem narodnjakom!

Iz železniške službe na Južni železnici. Revident Jos. Polej v Mariboru je pomaknjen v višji plačilni razred, istotako pristav Anton Petek istotam, dalje pristava Maksimilijan Mihelčič in Josip Kitak na Pragerskem. Za pristava je imenovan asistent Viktor Turin. Pristav Jakob Majerič v Račjem Framu je pomaknjen v višji plačilni razred, dalje Ivan Kuster, asistent v Št. Jurju ob J. pristavi Peter Janc in Konrad Trček v Poličanah, Julij Juvan v Rogatecu, Juri Žugčič, Vladimir Prelog in Franc Papst v Celju, Franc Ulčnik v Spielfeldu, asistent Alojzij Lupša v Lipnici. Za provizoričnega asistenta je imenovan Teodor Defranceschi, aspirant v Vuhredu-Marenberk. V višji plačilni razred Ignacij Prelog, pristav v Ribnici-Brezno, dalje asistent Teodor Pilač v Sp. Dravogradu ter revident Teodor Navratil v Celju.

Društvo za varstvo in preskrbovanje otrok v celjskem sodnem okraju se je dne 28. t. m., na dan nedolžnih otročičev, osnovalo v Celju. Inicijativo za osnovanje društva je dal predsednik celjskega okr. sodišča pl. Kočevar ter sta po nje-

govem naročilu gg. vikar Gorišek in dr. Schwab izvršila predpriprave. Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo lepo število Slovencev. Predsedoval je g. dr. Schwab. Poročilo pripravljalnega odbora je podal vikar g. Gorišek, o namenu in nalogah društva ter o sredstvih za doseg namena je v zanimivih potezah govoril g. dr. Slavič. — G. dr. pl. Kočevar očrta v kratkih potezah celi razvoj gibanja „za otroka“ ter želi društvu mnogo uspeha. — G. dr. Kukovec izvaža, da je zapričeto delo veliko socialno delo, pri katerem moramo vsi sodelovati. Naj se vprežejo v delo moči, ki bodo res kaj delale. Treba je pa tudi od vlade zahtevati, da podpira gmotno to veliko socialno delo. Dr. pl. Kočevar pripomni, da je vlada že dovolila 300.000 K v to svrhu; od teh odpade na Štajersko 23.000 kron. (Da bode tudi slovenski del dežele deležen te podpore, na to imajo vplivati že ustanovljena tozadevna društva!). — Vpisalo se je takoj 47 članov. V odbor so bili izvoljeni: predsednikom g. dr. Schwab, njegovim namestnikom gosp. sodni svetnik Erhatic, tajnikom g. prof. Dolar, njegovim namestnikom g. vikar Gorišek, blagajnikom g. Kolenc, njegovim namestnikom g. nadučitelj Černej iz Griž in odbornikom urednik Spindler. — Za namestnika se izvolita gg. Levstik in Petriček, za revizorja pa gg. dr. Slavič in ravnatelj Jošt. — Pozivljamo vse mladino ljube, naj podpirajo društvo s tem, da postanejo člani. Ustanovnik plača enkrat za vselej 100 K, redni član vsako leto 2 K. — Redni člani lahko postanejo tudi pravne osebe (občine, denarni zavodi itd.), če plačajo na leto 10 kron udnine. — Da bodo oni, ki bi radi pristopili društvu, vedeli, za kaj se gre, jim naznamo § 2. in § 3. društvenih pravil: § 2.: Društvo ima namen skrbeti za varstvo in vzgojo zapuščenih otrok, sirot, zanemarljive in izpridene mladine. § 3.: Namen društva se doseže s tem, da se otroci izročijo primernim zavodom ali rodbinam ali dajo v službo ali uk, s tem, da društvo ustanavlja vzgojevalne zavode, kakor tudi otrokom v namen odgoje in preskrbovanja pomaga. Da ljudstvo spozna, kako potrebno je skrbeti za varstvo in vzgojo otrok in mladine, naj se prireajo predavanja in naj se razširjajo tudi tozadevni spisi. — Gotovo plemenita in podpore vredna naloga!

Štajerski deželni odbor in njega skrb za gmotni napredek dežele. (Iz govora deželnega poslanca dr. Hrašovca o priliki proračunske razprave za leto 1909.) Okrajni odbor na Vranskem je v svojih vlogah od 15. jan. 1907 in od 15. jan. 1908. prosil, naj bi naj deželni odbor primoral trdiko Feltrinelli, da mora radi izredne rabe okrajne ceste 1. razreda od soteske na Rečico primerno prispevati za vzdrževanje ceste. Ti dve prošnji še do danes niste rešeni, čeprav se je deželni odbor opozoril na to, da lastniki imenovane tvrdke ni o Avstrijci ter da bi lahko okraj trpel izgubo, ako se stvar hitro ne reši. — Brez komentarja!

„Temeljnost“ razsodb štajerskega deželnega odbora. (Iz govora posl. dr. Hrašovca pri proračunski razpravi za leto 1909.) Človek bi mislil, da so razsodbe deželnega odbora, če so že počasne, vsaj dobro, premišljeno izdelane. Ko bi bile dobre, bi se dala počasnost nekoliko upravičiti. A tudi glede temeljitosti pešajo razsodbe deželnega odbora in je to tem bolj obžalovanja vredno, ker je deželni odbor navadno najvišja instanca, proti kateri ni več pritožbe. En slučaj: Ko so že pred dvema letoma vladni komisar za celjski okrajni zastop, dalje nekatere občine celjskega in sevniškega okraja prosili deželni odbor, naj napravi načrt in proračun za preložitve ceste iz Št. Jurja čez Jezerski vrh na Planino, je deželni odbor zahteval za to delo 500 K in se mu je že z začetkom 1. 1907 dal ta znesek na razpolago. Vendar ni deželni odbor ničesar storil. Ko je prišla razsodba upravnega sodišča z 30. maja dne 1908, s katero se je razveljavil sklep vladnega komisarja, ki je celjskemu mestu naklonil podporo za mestni vodovod skozi 40 let po 2000 K na leto, in sicer radi tega, ker sme vladni komisar samo začasno skrbeti za okrajne posle, ne pa za naprej, se je deželni odbor na enkrat poprijel te razsodbe in je tudi v imenovani cestni zadevi tako razsodil, da se prošnja odkloni in da deželni odbor ne bode delal načrta in proračuna, to pa radi tega, ker vladni komisar ceste itak ne bi mogel delati, ker nima pravice za to. Pri tem je deželni odbor popolnoma prezrl, da je tudi vladni komisar okrajni prispevek k tem stroškom bil prej dovolil, kakor

je bila razsodba upravnega sodišča izrečena, da je tedaj njegov sklep bil že pravnomočen, ker se nikdo ni pritožil, dalje da so tudi udeležene občine celjskega in sevniškega okraja deželni odbor prosile in da morata biti načrt in proračun vedno in navadno dolgo poprej izdelana, kakor se sploh začne cesta zidati. Prihodnji celjski okrajni zastop bi bil imel potem že podlago za svoj sklep, ki bi ga naj glede te ceste storil, namreč ali in kako se naj napravi. — Samoobsebi se razume, da je bila razsodba deželnega odbora čisto neutemeljena.

„Straža“, neodvisen (!) političen list za slovensko ljudstvo, se je torej končno porodila po enoletnih mukah in težavah. Čudno, da sta ostala mati (klerikalna stranka) in otrok pri življenju. List bo izhajal trikrat na teden. Prvo številko se že razposlali na ogled, kajpada po večini našim pristašem. Sicer ni nobene nesreče in nimamo nič pripomniti, ker je priposlana nam številka ona sama velika duševna revščina.

Ptujski „Štajerc“ se je silno razljutil na narodno stranko in na dejstvo, da začne s 1. jan. 1909 izhajati v Celju „Narodni dnevnik“. Pravi, da bomo molzli slovensko ljudstvo. Linhart in njegovi kumpani se naj le tolažijo: iz njih ne bomo izmolzli nič, posebno ne iz Linharta, ker pregovor pravi: kjer ni nič, je tudi cesar zgubil pravico. Na noben način pa se pri „Narodnem dnevniku“ ne bo postopalo tako nesramno in odirsko, kakor se to godi pri „Štajercu“, kjer se pošilja po 4 leta list zastonj in se potem ubogega kmeta terja kar za celo svoto in še po odvetniku, seveda po — nemškem!

Slovenjegraški nemškutarji se silno bojijo za svoje tople stolce, zato skušajo loviti Slovence na vse mogoče načine. V to svrhu jim ni nobeno sredstvo preslabo. Tudi odlično človekoljubne namene skušajo zdaj v to izrabljati. Tako hoče prirediti slovenjegraški nemški trgovec Reitter, kateri je poslal v Ptuj in Celje svoja „nadebudna“ sina, da sta pomagala pretepati Slovence, in katerega so se začeli zavedni okoličani ogibati, „božičnico“ ubogim otrokom dne 5. jan. Jasno je, da to ni iz ljubezni do naše slovenske dece, ampak zato, da bi tako pripravil zopet lahkoverne Slovence v svojo nemško trgovino, za katero mu po 20. sept. vsled zavednosti slovenskih kmetov prav slaba prede. Videti hočemo, kdo pojde nemškutarjem na lim!

V Studencih pri Mariboru je nemška šola z nemškimi paralelkami, ki so popolnoma nepotrebne. Več slovenskih staršev je prosilo za slovenske paralelke, ali to je strahovito zbudilo v oči mariborsko nemstvo. Sklicali so shod v Studencih, na katerem je govoril tudi deželnozborski kandidat učitelj Gassareck. Sprejela se je resolucija proti slovenskim paralelkam, dasiravno je v Studencih večina otrok slovenskih. S tem seveda to vprašanje še ni pri — kraju!

O deficitu pri „Narodnem dnevniku“ za 30 do 40.000 K, o „političnih menicah“ itd. blodi v zadnji številki „Slov. Gosp.“ nek goreči branitelj svete katoliške vere. Misli menda, da nas bo s tem pri našem delu kar ostrašil in nam vzel pogum. Revček! Smejemo se, ker vidimo, kako vam gre naš veliki napredek na časopisnem polju do mozga. Sicer pa — na uho! — kdaj postane vaše vedno hvalisano narodnjaštvo tako veliko, da ne boste več z dragimi obrestmi redili mestne šparkase v Celju za posojilo na vašem hotelu pri črnem volu.

Zaradi bojkotnih letakov pod imenom „poslanica“, ki so se na doslej neznan način neke lepe noči razširili po celem Spodnjem Štajerskem, so se uvedle pri celjskih sodiščih velike preiskave in k zaslišanjem se goni v Celje od vseh strani vse polno ljudi, ki seveda nimajo o stvari niti pojma. Vprašamo državnega pravdnika, ali misli on povrniti našim kmetom škodo, ki jim jo povzroča z nepotrebnim vabljenjem v Celje. Taka gonja za krivci je vendar smešna!

Pri občinskih volitvah na Spodnji Poljskavi dne 28. t. m. so zmagali vrli slovenski kmečki možje. Pragerski nemškutarji so hoteli dobiti občino popolnoma v roke, da bi jim plačevala njihovo bankrotno nemško šolo. O volitvah še sporočamo.

Spodnještajerska vinarska zadruga v Mariboru se je dne 26. t. m. v Mariboru osnovala za območje mariborskega okrožnega sodišča. Tako je zdaj cela Spodnja Štajerska glede vinarstva organizirana v 2 zadruge. Ko bodo izvoljeni odbori izvršili vse potrebne korake v svrhu oživitvenja zadrug, bomo se obsirno bavili s stvarjo.

Kako sodijo drugod o delu narodne stranke?

„Naš List“, izhajajoč v Ljubljani, piše med drugim: „Popolnoma umevam, da je naša narodna stranka najbolj simpatična vseh obstoječih ali že bivših slovenskih naprednih strank. Odlikuje se pred drugimi pred vsem v tem, da je svojo organizacijo postavila na realna tla, da hiti od uspeha do uspeha in da zlasti na deželi prodira njena misel v ljudstvo. Njeni voditelji so sicer mladi, zato pa tem delavnejši, in znajo izbirati prave zaupnike na deželi, od katerih se lahko pričakuje vstrajno delo, ne pa samo gostilniško zabavljanje zoper nasprotnika. Take čase smo mi že preživeli, ko se je mislilo, da bo samo zabavljanje proti „farjem in klerikalcem“ kaj izdalo. To je le neplodno hujskanje, s katerim se največkrat ustvarjajo le osebna nasprotstva, nasprotno pa mora delovanje na gospodarskem in prosvetnem polju imponirati vsakemu nasprotniku. S takim delom si naša narodna stranka pridobiva somišljenike in potom teh trdnata.“

Zavodno pri Šoštanju. Dne 23. t. m. se je v naši gorski fari doigral strašen zločin. Od nekdanj k nam priseljeni posestnik Ivančič izvršuje s svojima sinovoma žrebljarsko obrt. V jutro imenovanega dne so bili oče in oba sinova v kovačnici. Med njegovo ženo in ženo oženjenega sina se je vnel tega dne ponovno prepir. Ni pa ostalo pri samem besedičenju, ampak kmalu sta se jeli tudi lasati in druga drugo dejanski napadati. Končno je slabejša tašča podlegla močnejši nasprotnici, ki jo je z nogami in pozneje tudi z nožem strašno razmesarila. Predno je mogel kdo vmes poseči, jo je usmrtila. Še isti dan se je javila sodniji z besedami: „Sedaj sem pa tu, pa me zaprite, če hočete; ubila sem svojo taščo!“ Nesrečnica je bila vdana alkoholu.

Šoštanj. V obrtnem življenju se bodo pri nas dovršile male izpremembe. Z nastavljanjem in priporočilom raznih obrtnikov ne dosežemo pri nas nič posebne sreče. Klepar Zelič, poklican od Št. Marka, seveda pristen Nemec, zapusti Šoštanj ter si poišče svoj delokrog. — Pek Kurnik se preseli v Velenje z Novim letom. Velenčanom nič ne častitamo za to novoletno darilo. Seveda je tudi Nemec, saj nam že ime priča, odkod je doma. — Pred par leti smo rabili nujno ključavničarja. Vsled truda in priporočila narodnih krogov je prišel neki Godec iz Slov. Bistrice. V začetku je še nekaj časa omahoval, kmalu pa je pokazal kremplje. Zahajal je samo v nemške krčme, kupoval pri nemških trgovcih, sedaj pa že prav stanovito „gode“ in agitira sprčo vsakega zborovanja ali volitve pri obrtni zadrugi in bolniški blagajni. Seveda brez uspehov. Kaj ne, postalo je tudi njemu lepo toplo, saj se proti njemu še ni obrnil klin. Kaj pa, če bi mu na mah nehali dajati Slovenci naročil? Ali mar noče slov. denarja? Upamo, da bode tudi on kmalu zalil godbo, h katerej bodo drugi takt dajali. Do tistega časa pa na svidenje!

Ptujski pek Ornig je tudi že pri svojih nemških „rojaki“ (!?) prišel v nemilost. V trgovski in obrtni zbornici ga ne marajo več. Pri postavljanju oficijelnih nemških kandidatov se je šlo preko njega. In vkljub temu, da so ptujska nemška obrtna društva (kajpada iz lastnega nagiba?) rotila Gradčane in v posebnih pisnih celo slovenske volilce za zbornico, naj se vendar zopet voli ta „zaslužni“ mož, je Ornig vendar — pogorel. Ornig, Ornig, spominjaj se minljivosti sveta in — idi v sebi!

Ornig — užaljen. Ker je Ornig pri volitvi v trgovsko in obrtno zbornico propadel in torej nima več upanja, da bi s pomočjo te korporacije zlezal v deželni zbor, so sklenili njegovi prijatelji mu podariti ptujsko-ormoški mestni mandat. „Zaupni shod“ dne 27. t. m. v Ptuj mu je ponudil kandidacijo. Pa Ornig igra — užaljenega in je odklonil. Zato se pričnejo pogaianja. Tudi pri občinskih volitvah je zadnjič igral užaljenega, a nazadnje se je dal — preprositi. Guusna komedija!

„Roškarjeva nova suknja“. Naprošeni smo in radevolje izjavimo, da g. Franc Fuks, krojač v Partinju, ni bil dopisnik glede drž. poslanca g. Roškarja v 51. šte. našega lista in tudi z dopisom v nobeni zvezi. Uredništvo.

Kamenščak pri Ljutomeru. Tukaj je umrl priljubljeni gostilničar Martin Vrabl. Bil je dobe vinogradnik in vrl narodnjak. — Lahka mu zemlja!

Naslov ravnatelja je dobil nadučitelj g. Jurkovič v Šmarju pri Jelšah.

Doktor modroslovja je postal dne 24. t. m. na vseučilišču v Gradcu g. Alojz Mam.

Iz Ljutomeru. To zimo se tudi naš Sokol pridno giblje. Priredi se več predavanj in tudi večja veselica je na vidiku. Bratje Sokoli, delajte na prosvetnem polju.

Za „Št. Marko“ sta prišla nabirat dva delavca iz Štor, sicer doma iz sosednega Št. Jurja, nedavno v svoj rojstni kraj. Ali hitro sta obrnila pete nevhvaležnim „rojakom“ in sta izjavila, da ne prideta tako kmalu zopet v Št. Jurj. Čast narodnim Šentjurčanom. Fej izdajicama!

Iz Stoprc. Dne 26. t. m. je prvič javno nastopila stoprška na novo ustanovljena godba. Njeni zvoki so privabili marsikatero občana iz tihe domačije. Žal, da se je veselo pričeti dan končal s tepežem. Župan ni hotel zaostati za svojimi občani ter je tudi šel v krčmo praznovati svoj god. Ko se je pa vračal domov, sta ga stoprška fanta Martin Vetrih in Blaž Korže iz zasede napadla. Udrihala sta z debelima prekljama po njegovi glavi. Bilo bi po njem, da mu niso na njegovo klicanje prihiteli iz gostilne na pomoč. Sedaj se je vnela pravcata bitka, v kateri je bil Martin Vetrih v prsi zaboden. Počil je tudi strel iz revolverja Blaža Korže. K sreči pa ni nikogar zadel. Blaž Korže, znani pretepač, je nahujskal Vetriha k napadu, ker mu je bil župan pred letom, ko je tekla proti Blažu Koržetu sodnijska preiskava, zaradi tepeža in hude telesne poškodbe, napisal slabo mravnostno spričevalo. Ker je župan težko poškodovan na glavi in roki in se je dogodek že naznanil orožnikom, se je nadejati, da bosta nasilneža v kratkem prišla pod ključ.

Občina Kokarje je v svoji seji dne 13. t. m. na predlog svojega vrlega župana g. Praznika Josipa sklenila enake resolucije, kakor Rečica ob Savinji. Resolucije smo prijavi v dopisu iz Rečice v zadnji številki.

Kemična tovarna v Hrastniku in — kranjska kmetijska družba. Poroča se nam, da naročuje ta za slovensko deželo Kranjsko namenjena kmetijska družba umetna gnojila pri kemični tovarni v Hrastniku, katere lastniki so najhujši pospeševalci ponemčevanja hrastniškega delavstva. Zahtevamo jasnosti od strani kmetijske družbe, da se vemo ravnati! Gnojil iz hrastniške nemškutarske tovarne ne maramo! — Kmet.

„Dunajska zavarovalna družba“ in Slovenci. Pri tem ultranemškem zavodu ne marajo Slovencev, dasi se slednji družbi še vedno vsiljujejo. Tako je nedavno pisal neki slovenski kmet, ki je pri družbi zavarovan, na družbo dopisnico, pa seveda slovensko. Družbini nemški odvetnik je pa dopisnico zavrnil in zapisal nanjo, seveda nemško: „Nazaj, ker se slovenski dopisi ne sprejemajo!“ — Slovenci, ali čutite vašo narodno dolžnost?

„Konjerejec“ je skrpucalo, ki ga kot svoja „sporočila“ izdaja v slovenskem (??) jeziku „c. kr. družba za deželno konjerejo na Štajerskem“. Že večkrat smo se imeli baviti s tem lističem, ki piše slabšo slovenščino nego ptujski „Štajerc“. In tak list naj naročujejo naši slovenski „rejači (!) konj-očetov (!) in kobilnih žrebie (!)“ in naj plačujejo zanj visoko naročnino po K 6 na leto. Ako hoče družba med slovenskimi konjerejci delati, naj dobi za svoj list poštenega urednika, popolnoma veččega slovenščine, ali pa nas naj pusti v miru!

Nekatere mariborske „narodne“ dame se še vedno niso blagovolile poboljšati. Vsak čas je slišati po Mariboru njih nemško klepetanje. Posebno na trgu se rade delajo s svojo „die Sauerkrant-nemščino“ strašno kunsne. Bo res treba iznajti nove vrste krtačo!

V Mariboru je umrla 25. t. m. hišna posestnica Beti Gruber v 47. letu.

Vsenemški poslanec bismarkovec Malik je 26. t. m. klobasaril na shodu v Gornji Radgoni. Renegat Wratschko mu je izrekel zahvalo za njegovo delo za — kmečki stan. Kdo se ne smeje?

Iz Št. Jurja ob juž. žel. se nam piše: Bralci „Narodnega Lista“ gotovo mislijo, da je v Št. Jurju ob j. ž. vse tako slovensko, da o kakem nemškem napisu še sluha ni. Bilo bi to kajpada pričakovati po dogodkih 20. sept. v Celju, ko so tudi nekateri naši fantje bili od celjskih barab tepeni. Pa motite se! Naši „narodni“ Slovenci prav pridno sprejemajo nemške dopise od uradov in nemških tvrdk. Še celo na svojih kuvertih imajo nemške naslove, pod pisma dajejo nemške stampilje. Tudi vidimo po trgu samonemške napise. Še dvojezični so nepotrebni! Upamo, da bodo mirne besede zadostovale. Naše občine pa naj tudi zahtevajo od južne železnice, da nam da na po-

staji tudi slovenske napise in sicer na prvo mesto. — Tudi trgovce v Št. Jakobu, Slivnici in drugod v bližini opozarjamo, da žive le od Slovencev. Vkljub temu še kupujejo blago pri celjskih nemškutarskih kramarjih. Vsi ti sramotni madeži morajo izginiti! Narodna zavednost, naprej!

Iz Petrovc se nam piše: Vsak skrbni „pastir“ pazi na svojo čredo, da se mu katera žival ne okuži. Naš župan Koren se tudi smatra za nekakega pastirja. In vendar ne pazi posebno na izročeno mu čredo. V njegovi bližini je ovca, ki se prav pridno da okuževati od ptujske „giftne krote“ in to v naših skozinsko slovenskih Petrovcih. G. župan, zahtevamo od Vas, da storite potrebne korake, da od občine plačani sluga ne bo dalje kužil svoje okolice. Upamo, da bo to zadostovalo. Sicer bomo govorili bolj krepkol!

Slovenji gradec. Naš medicar in svečar August Günther, načelnik okrajnega zastopa, mestni odbornik slovenjegraški, šmiklavški deželnozbornski kandidat in ljubljene naše duhovščine, se ne more nikakor vživeti v vlogo politične ničle, katera vloga mu bo kmalu podeljena. Ob priliki razdelitve sena in slame je vodil nekatere zvesto mu vdane župane in občinske može našega okraja po nemških gostilnah (Goll itd.), jih napajal in jih farbal, češ da bi dobil vsak posestnik najmanje toliko krme, kakor je je dobila zdaj vsaka posamezna občina, če bi še Robič bil drž. poslanec. Zabavljaj je čez Robleka in Ježovnika, da nista nič storila, širokoustil se je, da mora iti deputacija k Št. Jurju, če hočemo kaj doseči in dobiti zdatno podporo. Deputacija bi šla seveda pod njegovim vodstvom na račun okrajnega zastopa. — Nedavno je vodil v tej zadevi deputacijo v Gradec k namestniku. Misleč, da mu pride namestnik s svojimi svetovalci kar nasproti, deputacije prej niti prijavil ni in tako se je zgodilo, da namestnika niso niti doma našli, pri referentu pa niso ničesar opravili. Pohajkovali so po Gradcu in zapravljali okrajne doklade. Sploh, se ta mož jako rad vozi, seveda ne na svoje ampak na okrajne stroške: enkrat gre po gornjestažerske bikece, drugokrat po pujske v obljubljeni deželi, tretjkrat k namestniku v Gradec, in zdaj bi rad po dolgem času si zopet enkrat pogledal Dunaj. Za blagor okraja in prebivalstva pa se briga toliko, kolikor mu nese. Če bi se denar, ki ga ta človek zavozi, porabil za nakup krme, bi bilo našim kmetom veliko pomagano. — Jako dobro je označil to politično dvoživko neki slovenjegraški meščan, ki ga je vprašal: „Gustl, wie lange wirst du noch die Bauern für Narren halten?“ (Gustl, kako dolgo še boš kmete za norca imel?) — Pa se bomo še kaj pomenili!

Iz Slov. Bistrice se nam poroča, da se v tamošnjih narodnih gostilnah v hotelu Avstrija in pri g. Novaku pivo iz nemških pivovarn. — Kako to?

Akademično ferijalno društvo „Bodočnost“ otvori kmalu po novem letu svojo III. javno ljudsko knjižnico pri Sv. Trojici v Slov. Gor. Vrlo naprej na tej poti! Slovenske narodnjake pa pozivljamo, naj društvo podpirajo!

Posojilnica v Vojniku je dobila v svoje trške hiše zopet dva nova obrtnika in sicer kolarja Fr. Podpečana in sodarja Ferdo Viherja. — Oba sta spretna obrtnika in vrlo narodna moža.

Za božičnico na slovenski šoli v Vojniku je dala posojilnica 180 K.

Zavoljo škrlatice so zaprte vse tri vojniške šole: slovenska, nemška in ljubška.

Vplačevanje četrletnih davkov v I. četrletju 1909. Tekom I. četrletja 1909. postanejo neposredni davki na Štajerskem dotekli oziroma plačni v naslednjih obdobjih: I. Zemljiški, hišno-razredni in hišno-najemninski davek ter 5 odstotni davek od najemnine onih poslopij, ki so prosta hišno-najemninskega davka in sicer: 1. mesečni obrok dne 31. januarja 1909, 2. mesečni obrok dne 28. februarja 1909, 3. mesečni obrok dne 31. sušca 1907. II. Občna pridobnina in pridobnina podjetij, podvrženih javnemu dajanju računov: 1. četrletni obrok dne 1. januarja 1909.

V bolnišnico v Radgoni so 27. t. m. pripljali 21letnega viničarskega sina Antona Matekoviča iz Kapele, ki ga je viničarski sin Franc Hojs iz Okoslavskega vrha o priliki nekega pretepa v Belakovi krčmi pri Kapeli z nožem v trebuh dregnil in ga težko ranil.

V premogovniku v Pečovniku so deloma postavili delo. Družba namerava baje rudnik sploh popolnoma opustiti.

V Slovenski Bistrici se je med učenci nemške šole pojavila škrlatica.

Novice iz drugih slovanskih krajev.

Vatroslav Jagić in — Slovenci. „Slovenska Matica“ šteje za svojega častnega člana tudi velikega učenjaka V. pl. Jagića. Ko mu je letos o priliki 70letnice čestitala, ji je poslal iskreno pismo, v katerem pravi med drugim: „... in dokler sem bil profesor, nisem opustil nobene prilike, da obrnem pozornost na pomen Slovencev v kulturni zgodovini velikega slovanskega plemena“. In: „... osobito ngaja mojemu mišljenju delovanje Matice Slovenske na vedno večje književno-kulturno zblíževanje Slovencev z njih najbližjimi in najbolj sorodnimi brati Hrvati“.

Tržaški škof Nagl baje pride za škofa v Linč kot naslednik Doppelbauerja. Baje si želi sam iz Trsta v kraj, kjer ni narodnostnih preprirov. Ali ga je začela peči vest — tega krutega preganjalca Slovencev — na škofovem sedežu?!

„Veleizdajalec“ umrl. V preiskovalnem zaporu v Zagrebu je umrl eden onih „silno nevarnih“ srbskih „veleizdajalcev“, ki so jih vse polno vtaknili v zagrebške zapore. Pero Vujaklija, trgovec iz Topuskega. Bil je 3 mesece in 11 dni v preiskovalnem zaporu, ne da bi bil vedel, zakaj. Zaslišan še sploh ni bil.

Novi deželni šolski nadzornik na Koroškem. Po novem letu gre sedanji šolski nadzornik Palla v pokoj in pride na njegovo mesto gimnazijski ravnatelj Deschmann iz Meže na Češkem, ki gotovo „zna“ slovenski, kar že ime kaže, če je kaj v sorodu s kranjskimi Dežmani.

Kako ljubijo Poljaki svoj materni jezik. V Nemčiji je prepovedano na javnih shodih se posluževati drugega jezika ko nemškega. S tem je vlada hotela preprečiti vse poljske shode. Toda Poljaki v Bruckhausenu in Essenu so priredili vendar svoje zborovanje, ne da bi se jim bilo treba posluževati v svojih govorih nemškega jezika. Shod so pravilno prijavili, in ko je prišel policijski uradnik, je vstal sklicatelj shoda in napisal s kredo na veliko tablo, da se bodo govori razdelili med udeležence tiskani v letakih. Ko so udeleženci shoda prebrali letake, je predsednik napisal na tablo vsebino resolucij, ki bi se naj sprejele. Te resolucije so bile sprejete. Do tega časa ni nihče spregovoril nobene besede. Nato je predsednik pozval udeležence, naj zapoje poljsko pesem, česar pa policijski uradnik ni pripustil in je shod zaključil. Ta dogodek nam živo priča, kako se tudi proti pruski policijski nasilnosti odločen Poljak še vedno brani. Z nasilstvom se ne da nič doseči.

Red ali — zaupanje ljudstva? Tuma, župan v Visoki Muti na Češkem, je bil izvoljen deželnim poslancem češkim na programu narodno-socialne stranke. Dne 2. dec. pa je bil odlikovan z vitežkim križcem Franc Jožefovega reda. — Stranka in volilci so Tuma pozvali, naj odlikovanje odkloni. A Tuma je šel in — odložil mandat. Njemu je torej vitežki križec več nego zaupanje ljudstva!

Božični darovi za kranjske Nemce. Na drugem mestu poročamo, da je imenovan prof. Belar, Nemec, za III. dež. šolskega nadzornika na Kranjskem. Obenem je bil imenovan nemški profesor Schrantzer za okr. šol. nadzornika za nemške šole na Kranjskem in oba ljubljanska dnevnikarja najostreje nastopata proti tej predrznosti. „Slovenec“ pozivlja dež. predsednika barona Schwarca, naj gre v — penzijo! Upamo, da se to kmalu zgodi!

Uspeh češkega dela. Kakor znano, so Čehi uprizorili v vseh obmejnih krajih, kjer so v manjšinah in kjer jim nemške občine nočejo dati čeških ljudskih šol, stavko čeških otrok (okoli 1. decembra). Ustavili so štrajk šole, ko je bil rešen rekurz nemških občin zoper nalog deželne vlade, da morajo ustanoviti češke šole, in sicer rešen v za Čeha pravičnem smislu. Sedaj pa so dobila vsa okrajna glavarstva na severnem Češkem nalog, da morajo ustanavljati čeških ljudskih šol odločno pospeševati, kar bodo tudi storila in se bodo že prihodnje leto ustanovilo več čeških šol. Take uspehe ima pokazati vstrajno in organizirano manjšinsko delo!

Tretjega deželnega šolskega nadzornika za Kranjsko je imenovalo ministerstvo, da si za to ne obstoji nobena potreba in so to zahtevali samo Nemci za nemške šole. Imenovan je Nemec Belar. Zakaj se je to imenovanje zvršilo? Da se je zvečala na Kranjskem moč vlade in nemstva in oslabil moč slovenskega prebivalstva. Taka so božična darila vlade za Slovence.

V Zagorju ob Savi so dne 23. t. m. rodarji stopili v stavko.

Tržaško namestništvo je razpustilo zopet 3 laška društva v Trstu. Menda vendar ne za to, ker so bila preveč — avstrijska!!

Društvo slovenskih profesorjev je imelo dne 27. t. m. svoj III. redni občni zbor. Iz poročil posameznih odbornikov, posebej tajnika prof. dr. Ilešiča, je razvidno, da društvo lepo napreduje in izborna in neumorno deluje za napredek slovenskega srednjega šolstva. Glavna naloga je društvu, čim najprej oskrbeti za vse predmete na srednjih šolah slovenskih učnih knjig. Mnogo skrbi društvo tudi za naraščaj.

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju je imelo nedavno svoj občni zbor. — Društvo izkazuje lep napredek, vendar je potrebna, da zadosti svoji veliki nalogi vsaj približno popolno, še podesetorjena požrtvovalnost Slovencev za svojo mladino. Dozdajni predsednik gosp. Jakob Pukl je uspešno vodil društvo kot predsednik 20 let. Ker odstopa, se izvoli predsednikom gosp. dr. Anton Primožič, vladni svetnik. Odstopivši predsednik se za mnoge zasluge izzvoli častnim ndom. Darove za društvo sprejema blagajnik g. Ivan Luzar, Dunaj III/3. Reiserstr. 27. — Narodnjaki! Žrtvujte za mladino, ki je bodočnost naroda!

Zveza narodnih društev.

Bralno društvo v Gaberjih pri Celju vabi na občni zbor, ki bo v nedeljo, dne 3. januarja 1909, ob 3. uri popoldne v gostilni g. J. Omladiča v Gaberjih.

Izobraževalno društvo v Št. Petru v Sav. dolini vabi na veselico, ki se vrši v nedeljo, dne 3. jan. 1909 ob 3. uri popoldne v prostorih gospoda Štribarja v Dobrteši vasi.

Vransko. Podružnica sv. Cirila in Metoda je priredila 20. t. m. javno predavanje. Predaval je s pomočjo skioptikona o potovanju na Severni tečaj učitelj g. Ivan Jakše.

Podružnica c. kr. kmetijske družbe v Št. Juriju ob juž. žel. uljudno vabi na svoj III. redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 10. prosinca 1908 v dvorani g. Alojzija Nendla v Št. Jurju ob juž. žel. s sledečim sporedom: a) otvoritev, b) poročilo predsedstva, c) poročilo blagajnika, d) poročilo tajništva, e) poročilo mlekarkega odseka, f) volitev dveh računskih pregledovalcev, g) sprejem novih članov in vplačitev udnine, h) skupna naročitev raznih kmetijskih potrebščin, i) strokovna podavanja, j) slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor. Gostje dobrodošli. Ob 1. pop. predava pot. učitelj g. M. Jelovšek. Vrši se tudi volitev blagajnika.

Akademsko fer. društvo „Bodočnost“ je sklenilo ustanoviti takej po novem letu svojo III. javno ljudsko knjižnico pri Sv. Trojici v Slov. goricah. — Do tega sklepa je društveni odbor privedlo prepričanje, da je mogoče zajezi naglo prodiranje nemškutarstva in „štajercijanstva“ v svetotrojiškem trgu in okolici z vsestransko ljudsko izobrazbo, katero bo nudila nameravana knjižnica. Ker pa manjka koristnemu društvu še precej prepotrebnih knjig in ker so tudi naša gmetna sredstva malodane izčrpana, zato se obračamo do vseh, ki vedo ceniti veliki pomen ljudske izobrazbe z udano prošnjo, naj nam prispejajo na pomoč bodisi s knjižnimi darovi ali pa z denarno podporo. Vsa darila se objavijo v časnikih. Odbor ak. fer. društva „Bodočnost“.

Akademskemu fer. društvu „Bodočnost“ so darovali sledeči gg.: I. Prelog, učitelj pri Mali Nedelji, pet knjig; gđc. Fani Jandl, učiteljica pri Mali Nedelji, 2 knjigi; sl. „Kmetško bralno društvo“ pri Mali Nedelji 11 knjig (od teh pet porabnih); Rudolf Vrabl, učitelj na Vranskem, 80 knjig (od teh okoli 30 porabnih); sl. „Družba sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani 26 knjig; dr. Janko Sernec, zdravnik v Celju, 5 K; Vekoslav Spindler, urednik v Celju, 7 knjig. Vsem imenovanim p. n. darovalcem izreka za njihovo blagodušnost prav iskreno in srčno zahvalo.

Odbor ak. fer. društva „Bodočnost“. **Mariborskega Sokola** redni občni zbor se vrši v soboto dne 9. prosinca 1909. ob 8. uri zvečer v sokolski sobi Narodnega doma v Mariboru s sledečim sporedom: 1. Pozdrav staroste. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo načelnika. 4. Poročilo blagajnika. 5. Volitev a) staroste, b) podstaroste, c) načelnika; d) odbornikov in njih namestnikov, e) preglednikov računov, f) odposlancev na občni zbor „Slovenske Sokolske Zveze“. 6. Slučajnosti. — Na zdar!

Slovenjegraška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda in Narodna čitalnica priredite dne 6. jan. 1909. v novi restavraciji gosp. Fr. Kaca v Smartnem ljudsko veselico s sledečim sporedom: 1. Aetni občni zbor podružnice. 2. Ljudska tombola. 3. Nastop pevskega zbora Narod. čitalnice. 4. Prosta zabava in ples. — Slovenci! Vaša narodna dožnost je, da se temu vabilu odzovete v kar največjem številu, ter žrtvujete tem načinom svoj obolus domovini na altar!

Gospodarski paberki.

Tomaževa žlindra.

1. Tomaževa žlindra vsebuje 12—20% (odstotkov fosforove kisline in okoli 40—50% apna. Velik del fosforove kisline je v razredčeni kislini lahko raztopen, da morejo rastline ta kisl sok lahko in hitro sprejeti. Tudi deluje v vsaki zemlji se nabijajoča kislina na raztopnost fosforove kisline v Tomaževi žlindri.

2. Fosforova kislina v Tomaževi žlindri je, ker v vodi ni raztopna, izpiranju po deževnici ali snežnici nedostopna ter se vsled tega počasi razkaja. Zato pa deluje ona jako izvrstno za večletno izboljšanje zemlje.

3. S Tomaževim žlindrom se gnoji zaradi fosforove kisline vsem kulturnim kmetijskim rastlinam in na vsakovrstnih zemljah.

4. Tomaževa žlindra se na labkih zemljah samo raztrosi, ali pa še lahko prebrana. Na srednje težkih in težkih zemljah se pa močno prebrana ali pa plitvo podorje, kar je še boljše, ker s tem se gnoj z zemljo bolje zmeša. Če je namreč gnoj v zemlji enakomerno razdeljen, je učinek vedno boljši, ker koreninice rastlin lažje vsestavajo redilne snovi.

5. Trošenje Tomaževe žlindre je najboljšje vršiti v jeseni, ker v tem slučaju se vsled dežja in snežnice do spomladi gnoj v zemlji enakomerno razdeli. Vendar se pa tudi s spomladno porabo Tomaževe žlindre lahko računa na ugodne uspehe. Pri travnikih, ki se lahko z vodo namakajo, se lahko uspešno gnoji po prvi košnji. Ko se gnoj raztrosi, mora se pustiti vodo na takih prostorih 8—14 dni.

6. Če trošimo samo Tomažev žlindro, se ta močno kadi; da se to prepreči, se naj pomeša s kajnitom, kalijevo soljo, ali pa tudi z zemljo ali šoto.

7. Tomaževa žlindra se ne sme nikoli mešati z žvepleno-kislom amonijakom, ker apno Tomašev žlindre, ko pride v dotiko z amonijakom, izpodrine v njem se nabijajoči dušik v zrak, kar mora seveda računajoči gospodar upoštevati. Vseled tega se ne sme tudi hlevski gnoj trositi z žvepleno-kislom amonijakom. Če se Tomaževa žlindra meša s kajnitom ali kalijevo soljo, naj se dela to vedno tikoma pred trošenjem. Taka mešanica sme ostati skupaj k večjemu 24—36 ur, ker sicer se prime in se strdi. Takojšnje raztrošenje je najboljšje.

8. Prostor, kjer se Tomaževa žlindra hrani, mora biti suh, ker v vlažnih prostorih se ista tudi strdi. Vsled tega sicer ne izgubi svoje redilne vrednosti ali izdatnosti, ni pa je več tako lahko raztrositi.

9. Tomažev žlindro se kupuje po skupni fosforovi kislini. Priporočati je, da se kupuje vedno le večodstotno blago, ker na ta način se rabi manjšo množino gnojil, vsled česar so vozni stroški in tudi stroški za trošenje nižji. S takim varčevanjem je gnojenje z večodstotno Tomažev žlindro pomenljivejše, kakor z nižje odstotno, da si ima slednja navidezno nižje cene.

10. Da se obvarujemo škode, kupujemo le višjeodstotno Tomažev žlindro. Za napovedane odstotke Tomaževe žlindre nam mora prodajalec jamčiti in se ga ne sme pod nobenim pogojem brez preiskave sprejeti.

Po „P. L.“ L. 8.

Gibanje za gospodarsko osamosvoje slovensko,

ki ga je ob pravem času vzbudil kruto žaljeni narodni ponos, ni popustilo, ne bo in ne sme popustiti. Dolžnost vsakega resničnega Slovenca je, da prebna vsakogar, ki je morda še mlačen in da pridobiva za to dobro narodno stvar one, ki se morda niso še ogreli. V najširše kroge slovenske, v najbolj odmaknjeno vas mora prodreti prepričanje in zavest, da je gospodarska osamosvojitve neobhodno potrebna za naš narodni obstanek in za naš narodni razvoj. Vsaka popustljivost mora nehati, tudi v na sebi malenkostnih stvareh treba odločne neizprososti. Slovenski kupovalec razumeva resnost položaja ter vzdržuje svete zapovedi narodne discipline. Slovenski trgovec in obrtnik pa ima posebno sedaj temvečjo dolžnost, da vestno in dobro streže svojim odjemalcem. Nikomur se ne sme dati povoda, da bi opravičeval svoj narodni greh s slabo postrežbo pri slovenskem trgovcu in obrtniku. Najstrožje bi se moralo obsojati prodajalca, ki bi hotel izrabljati navdušenje in borbo naroda v sebične namene; zakaj tako ravnanje bi bilo kvarno dvakrat: slabilo in oviralo bi vzdrževanje discipline ter ubijalo razvoj in napredek slovenskih trgovcev! Slovenci, zvestobo za zvestobo!

„Slov. Trg. Vestnik.“

Razne novosti.

Maščevanje goljufane ljubice. 22 letna kmetica Vaja Petrovič v Sušinah na Hrvaškem je imela ljubezensko razmerje s Petrom Subotičem

v Našicah. To razmerje ni ostalo brez posledic. Ko je Petrovičeva ljubimcu povedala o tem, jo je pustil. To jo je razjarilo. Pisala je Sabotiču, ki je oženjen in oče več otrok, pismo, naj jo počaka ob določeni uri ob določenem kraju. Ker njega ni bilo, je šla prevaranka zažgat njegovo hišo, ki je pogorela do tal. Obsojena je bila na deset let težke ječe.

Marokanski sultan Mulej Hafid je sklenil izdajati časopis, v katerem bo naznanjal in utemeljeval svoje vladne ukrepe. Kupil je že tiskarno in nastavljal urednika. Vidi se, da tudi v Afriki začenjajo visoko ceniti moč časopisja.

Ali sme mož zapustiti ženo, če ni sodnijsko ločen? S tem vprašanjem se je imelo baviti najvišje sodišče pred par dnevi in je vprašanje zanikalo, ker po § 93. državlanskega zakonika ni dovoljeno, samolastno pretrgati zakonsko skupnost.

Zadnja poročila.

London, 30. dec. Na Angleškem divjajo strahoviti snežni viharji. Skoraj ves promet na železnicah je ustavljen.

Tudi iz Rumunskega prihajajo vesti o velikih snežnih viharjih.

Književnost.

Ivan Cankar: Za križem. Izdal Lavoslav Schwentner v Ljubljani. Cena broš. K 3.—, izv. vez. K 4.50, po pošti 20 vin. več. — O tej lepi knjigi Cankarjevi, zajeti globoko iz socialnega življenja, še prilično spregovorimo.

Iščem gostilno s trgovino

katera bi bila dobro idoča s primernimi plačili. Lahko bi bila tudi trgovina sama. Dopisi na upravništvo „Narodnega Lista“. 339 1

Slovenski kupovalci posestev!

Kdor želi kupiti v prijazni mariborski okolici na severu dobičkanosno posestvo v vsaki velikosti, se naj zaupno obrne pismeno ali osebno na Josip Šernec-a, Gradiška, p. Pesnica nad Mariborom, kateri pri nakupu posestev iz rodoljubja brezplačno posreduje.

PREPRIČAJTE SE
da dobite najcenejše in najboljše blago samo pri trdki: 592

FRANTIŠEK MEJDR
Platare na stroj Usti n. Orli. Rutvald 10 (Ost. ko)

Barhenti, damasti, gradli, kanafasi, kretoni, cefri itd., vse po najnižji ceni. Lastna tovarna. Zahtevajte povsod

Novo platno
z narodnim kolekom
komad 23 m za 16 kron franko.

Loterijske številke.

Gradec, 19. dec. 1908: 17, 49, 4, 87, 5.
Dunaj, " " " 30, 5, 51, 21, 28.

Zahvala.

Častiti petorici slovenskih domačih umetnikov: (g. O. Šedivý, gosli; g. dr. Belu Stahec, solo-petje; g. Francu Vabič, cello; gđ. Angeli Milčinski, glasovir in gđ. Anki Schreiner, glasovir), ki je priredila dne 20. decembra 1908 v prostorih „Narodnega doma“ v Ptuj komorno godbeni večer, kojega čisti dohodek v znesek 101 K 20 v se je podaril v nakup zimske obleke potrebni šolski mladeži ljudske šole Ptujška okolica, izrekata najprisrčnejšo zahvalo krajni šolski svet in šolsko vodstvo.

Ptujška okolica, dne 21. decembra 1908.

Jurij Kuhar, načelnik. Ivan Kaukler, šol. voditelj.

V najem se dajo

od 1. aprila 1909, prostori za trgovino v trgu Mozirje, katerih najemnik je dosedaj trgovec Rudolf Pevec. Trgovina se nahaja v bližini farne cerkve in so tudi pogoji najemnine primerni. Pogoji se zvejo osebno pri posestnici **Ani Strenčan** v Mozirju. 715 2-2

Listnica uredništva.

Št. Jur ob juž. žel.: Naznanilo o današnji prireditvi dobil šele 27. t. m. Danes brez pomena. — Vojnik: Pride tudi v dnevnik! — St. Peter v Sav. dol., J. S.: Pride v dnevnik!

Srečno in veselo novo leto

želim vsem, ki me v moji obrti podpirajo in prosim za daljno naklonjenost

Viktor Bevc

slikar in pleskar v Celju.

Ali ste že dobili fonograf?

Da upeljem povsod svoj izvrstni krepko-zvoki, iz zlata trdo vlti valjec, sem sklenil, porazdati 2500 fonografov. Zahtevajte prospekt in vpošljite obeno 10 vin. (v znamkah), in dobite lahko krasen koncertni fonograf gratis in carine prosto. — I. uvoznina govornih strojev „Lowin“, Dunaj VI. 252 Mollardgasse 26--47. 5-8

Združeni trgovci

v Savinski dolini opozarjajo slavno občinstvo na ukaz graške trgovske zbornice da je pod globo od **50—100 kron** prepovedano dajati odjemalcem novoletna in druga darila. 714 3-3

Za

Novo leto

najprimernejša, kraena darila, kakor cvetlične mizice, čajnike, kavo- in samovarje, fino niklasto in aluminijevo kuhinjsko posodo, umivalne garniture, drsalice, tintnike, priprave za briti, podstavke za smodke in veliko pripravnih predmetov, posebno pa izvrstne

gramofone in patefone

kakor tudi slovenske plošče dobite v trgovini z železnino

MERKUR
P. Majdič, Celje.

Slovenski trgovci naročajte
Slovenske gospodinje kupujte

pralno milo

590
11-11

Ivana Pfeiferja iz Spodnje Hudinje pri Celju.

Izvrstno blago.

Nizka cena.

! Čevlji !

Priporočam svojo zalogo vsakovrstnega obuvala za moške, ženske in otroke; tudi turistične čevlje po goiserskem načinu; domače in tovarniško delo po vsakovrstni ceni. — Vse se dobi in kupi pri

Ivan Berna

Gosposka ulica šte. 6 v Celju.

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

7 52-53

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ulica št. 2

priporoča

kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, evitni in barvani papir.

svinčniki peresa peresniki radirke
kamenčki tablice gobice črnilo

Trgovske knjige v vseh velikostih črtane z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl. ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

za občinske urade krajne šolske svete, učiteljsvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitniške zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Časna zaloga šol. zvezkov in risank.

Papirnat vreče vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah

Štampilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršujejo so v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in svetilicami od najpreprostejše do najfinejše.

Albumi za slike, dopisnice in poezije.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznana dobro blago.
Solidna in točna postrežba.

50 rudarjev

se sprejme takoj v velikem rudniku za svitli premog pri Gradcu. Dober zaslužek, rudniška stanovanja. Vpraša se pri: inži. Mat. Železny v Celju (poštni predal 46). 235 10-6

Dajte za Narod. sklad!

Adolf Bursik

čevljar v Celju, Gledališka ulica št. 9

izdeluje vse različne vrste obutal v modernih fazonah in po solidnih cenah.

52-53

Krasna božična in novoletna darila.

Rafael Salmič

v „Narodnem domu“ v Celju

priporoča svojo ogromno zalogo zlatih in srebrnih ur in verižic, prstanov, uhanov, zapestnic, zaponk in priveskov z **briljanti, demanti** in drugimi žlahtnimi kamni, jedilne oprave, tabatiere, palice in nastavki v pravem in novem srebru. Salonske ure budilke in optični predmeti vse po najnižjih cenah. — Postrežba solidna in točna.

565 11-11

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda!

Kravate

najmodernejše iz zadnje novosti in v velikanski izbiri so ravno kar prišle.

Novo vpeljano za dame! ovratnike, kravate, jabots, pajčolane, različne rokavice in pasove, spodnja krila, predpasnike, srajce in drugo raznovrstno perilo.

Nadalje je za gospode velikanska zaloga jagrovih srajc, jopic in hlač, glace in pletenih rokavic, nogavic, belih in pisanih srajc, raznih modernih ovratnikov in zapestnic, spodnjih hlač, naramnic in žepnih robcev. — Vse v najboljši kakovosti in po najnižjih konkurenčnih cenah samo v trgovski hiši na debelo in drobno

R. STERMECKI, CELJE.

Poštne pošiljatve točno in čez 20 K franko.

C. kr. poštne hranilnice račun 54.366; telefon št. 48. Pisarna se nahaja v Celju, Rotovške ul. št. 12, I. nadst.

„LASTNI DOM“

registr. kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo
≡ V GABERJU PRI CELJU. ≡

Uradni dan je vsako sredo in soboto od 8. do 12. ure dopoldne. Pojasnila se dobe vsak dan pri udih načelstva in pri zadrugnem tajniku J. Bovha v Celju.

Ta zadruga izvršuje poleg stavbenih tudi druga kreditna opravila, kakor vsaka **hranilnica** in **posojilnica**. Sprejema hranilne vloge od vsakogar, naj je član zadruge ali ne, na tekoči račun ali na vložne knjižice, daje posojila, prevzema terjatve, pomaga kupovati hiše, zemljišča itd. — **Hranilne vloge obrestuje**

po 5%

od dneva vložitve do dneva vzdiga ter plačuje rentni davek za vlagatelja sama.

Pri zadruzi „Lastni dom“ se dobe hišni nabiralniki. Kdor želi tak hišni nabiralnik, vložiti mora temeljno hranilno vlogo vsaj 5 K, na kar se mu izroči hišni nabiralnik brezplačno za uporabo.

Zadruga „Lastni dom“ ima v Gaberju tik Celja na razpolago 28 lepih stavbenih prostorov, ki merijo skupaj 2 ha 22 a 4 m²; na teh stavi biše zadrugnikom, ki se za to oglasijo in vplačajo v gotovini vsaj 10% vrednosti zemljišča in projektirane stavbe.

185 17-16